

taget i Folkeslagene. Det er den hos os, og maaske i stærkere Grad end hos adskillige andre Folkeslag, idet vi have forstaaet, hvad der egentlig er Opgaven for Kristendommen: I selve Livet at virke saaledes, at det ses, at det, de Kristne ville, er til Velsignelse for mange. Dette lider intet Uskel ved, at saadanne Valg blive lagte i Flertallets Haand. Naar vi faa de her nævnte Love, er der Plads til at røre sig, rigelig Plads, og er der ikke saa megen Sans, saa megen Trang til Stede, at man vil yde de dertil nødvendige Ofre, mener jeg, at der i det hele ikke er en Trang, der er nævneværdig. De paagældende ville jo i mange Tilfælde komme meget let over det, blot ved at søge til Nabopræsten eller, rettere sagt, ved at faa Nabopræsten til at komme og tale i Kirken og forrette de kirkelige Handlinger. Man vil endelig kunne løse Sognebaand eller stifte Valgmenigheder.

Den Frygt, her er udtalt for, at Menighedsraadene, hvis dette Lovforslag gaar igennem, skulde virke splittende, nærer jeg ikke. Tværtimod har jeg den modsatte Opfattelse, at de i mange Maader ville virke samlende, i hvert Fald paa Landet. Det er jo saa, at de allerfleste Steder er der to kirkelige Retninger, som gaa jævnsides, ja, man kunde for saa vidt sige tre, man kunde tage de saakaldte højkirkelige med. De røre sig nu ikke stærkt, og man mærker ikke meget til dem til daglig Brug. Med Hensyn til de to andre Retninger, nemlig Indre Mission og den saakaldte Grundtvigske Retning, er det min Opfattelse, at hvis man i det hele taget kan gennemføre Menighedsraadene paa tilfredsstillende Maade, vil det ingenlunde komme til at skille de to Retninger fra hinanden. Tværtimod vil det snarere samle dem. Nu er Stillingen jo den, at de ofte gaa jævnsides med hinanden. Det ene Hold samles i sit Hus, Missionshuset, det andet i et Samlingshus, og de ligge ofte lige ved Siden af hinanden, men de synes at have Vanskelighed ved at faa med hinanden at gøre paa det religiøse Omraade, og altsaa at komme til den fælles Forstaaelse af det kirkelige Liv, som alligevel er den dybeste Nerve hos Tilhængerne baade af den ene og den anden Retning. Nu tror jeg fuldt og sikkert, at, hvis man skulde til at vælge Menighedsraad, som her er foreslaaet, vilde det i overmaade mange Sognemenigheder blive de mest alvorlige og mest vakte kristne Mænd fra begge Retninger, som vilde komme til at sidde i saadanne Raad, og jeg nærer den Tro, at det, at de derved

bleve nødte til at forhandle med hinanden, ofte noget vilde tage Kanterne af de enkelte Særopfattelser og bevare det virkelige grundkristelige. Jeg nærer derfor, som sagt, i og for sig ringe Ængstelse over for disse Raad, tværtimod, jeg har i mange Maader Tro til, at de vilde udrette noget gavnligt. Jeg kunde føje til, da det har været nævnt her fra flere Sider, at selv i Kjøbenhavn — det skal jeg for Resten ikke tillade mig at have nogen bestemt Mening om — tror jeg, det maaske kunde føre Velsignelse med sig, at socialistiske Mænd kom til at sidde i Menighedsraadene og arbejde sammen med Præsten. Jeg kan ikke forstaa rettere, end at alle alvorlige Mennesker, naar de ved saadanne tvungne Bestemmelser kom til at medvirke sammen om visse Formaal, i mange Maader vilde komme til at forstaa hinanden bedre, end de nu gøre. Men jeg er for øvrigt fuldt enig med de Tanker, der ere gjort gældende fra anden Side om, at paa de Omraader skal man undgaa Tvang saa meget som muligt, helst helt undgaa det, og at kun, hvor der virkes i Frihed, fører det i Virkeligheden Velsignelse med sig. Jeg skal ikke nærmere udtale mig herom.

Her er talt meget om Folkekirken, jeg skal derom kun sige, at jeg anser Folkekirken for at være en rent borgerlig Indretning, og jeg anser det for ligesaa unaturligt at lave en Forfatning for de inden for Folkekirken værende, levende, bevidst levende Menigheders indre Anliggender som at lave en rund Firkant. Jeg kan ikke skønne, at den megen Mistillid, som her fra enkelte Sider ere kommet frem med Hensyn til Menighedsmedlemmerne — jeg tænker paa Sognemenighedernes Medlemmer i al Almindelighed — har nogen Berettigelse, saa længe de staa i den danske Folkekirke, og det gøre de, indtil de have meldt sig ud. Der er jo ikke andre end de, der ere døbte i Folkekirken, der kunne være Medlemmer af denne, og jeg har aldrig kunnet skønne Berettigelsen af at drage Skellet. Man kan let være enig om, at der er et Skel mellem dem, der tilhøre det, man med Skriftens Udtryk kunde kalde Guds Menighed, den hellige almindelige Kirke, og dem, der tilhøre Folkekirken, men jeg kan ikke skønne, at der kan laves borgerlige Love for, hvor der skal sættes et saadant Skel, hvorved de enkelte Medlemmer skulle udpeges som hørende enten til den ene eller den anden af disse og have forskellige Rettigheder ved Valg af den ene eller den anden Art.